

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ**

Αθήνα, 26-06-2018

Αριθ. Πρωτ.: Γ/ΕΞ/5677/26-06-2018

Α Π Ο Φ Α Σ Η ΑΡ. 51 / 2018

(Τμήμα)

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα συνεδρίασε σε σύνθεση Τμήματος μετά από πρόσκληση του Προέδρου της στην έδρα της, την 18-10-2017, σε συνέχεια της από 12-07-2017 συνεδρίασης προκειμένου να εξετάσει την υπόθεση που αναφέρεται στο ιστορικό της παρούσας. Παρέστησαν ο Αναπληρωτής Πρόεδρος, Γεώργιος Μπατζαλέξης, κωλυμένου του Προέδρου της Αρχής, Κωνσταντίνου Μενουδάκου, και τα αναπληρωματικά μέλη Παναγιώτης Ροντογιάννης, ως εισηγητής, Χαράλαμπος Τσιλιώτης και Γρηγόριος Τσόλιας, σε αναπλήρωση των τακτικών μελών Αντωνίου Συμβώνη, Σπυρίδωνα Βλαχόπουλου και Χαράλαμπου Ανθόπουλου αντίστοιχα, οι οποίοι, αν και εκλήθησαν νομίμως εγγράφως, δεν παρέστησαν λόγω κωλύματος. Στη συνεδρίαση παρέστησαν, με εντολή του Προέδρου, ο Ιωάννης Λυκοτραφίτης, ειδικός επιστήμονας – ελεγκτής ως βοηθός εισηγητή, και η Ειρήνη Παπαγεωργοπούλου, υπάλληλος του Διοικητικού Τμήματος της Αρχής, ως γραμματέας.

Η Αρχή έλαβε υπόψη της τα παρακάτω:

Υποβλήθηκε στην Αρχή η υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/79/08-01-2013 καταγγελία του Α, σύμφωνα με την οποία ο Β πραγματοποίησε αποστολή διαφημιστικού σύντομου γραπτού μηνύματος στον καταγγέλλοντα μέσω κινητού τηλεφώνου (SMS) χωρίς να έχει εξασφαλίσει την προηγούμενη συγκατάθεσή του, ενώ δεν ικανοποίησε το δικαίωμα πρόσβασης που αυτός άσκησε. Ο καταγγέλλων επισυνάπτει το κείμενο του μηνύματος που εστάλη στον αριθμό κινητού τηλεφώνου του ... στις ... και αφορούσε τις βουλευτικές εκλογές του ... . Το περιεχόμενο αυτό ήταν: «Β ΑΥΤΗ ΤΗΝ ΩΡΑ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ, ΣΑΣ ΖΗΤΩ

ΨΗΦΟ ΠΡΟΤΙΜΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗΣ. ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ. Β, ΥΠΟΨΗΦΙΟΣ ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ (κόμματος) Χ». Ο καταγγέλλων δηλώνει στην καταγγελία του ότι ποτέ δεν είχε δώσει τη συγκατάθεσή του στον καταγγελλόμενο για την αποστολή πολιτικής επικοινωνίας.

Επίσης, ο καταγγέλλων αναφέρει στην καταγγελία του ότι, διαμαρτυρόμενος για την αποστολή του εν λόγω μηνύματος, είχε αποστείλει στον καταγγελλόμενο στις ..., έγγραφο διαμαρτυρίας για την αποστολή του SMS, και, ασκώντας το δικαίωμα πρόσβασης, τον κάλεσε να τον ενημερώσει, μεταξύ άλλων, για τα προσωπικά του δεδομένα που αποτελούν ή αποτέλεσαν αντικείμενο επεξεργασίας από τον καταγγελλόμενο και τις πηγές αυτών. Περαιτέρω, άσκησε το δικαίωμα αντίρρησης για την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων που τον αφορούν και αιτήθηκε τη διαγραφή αυτών.

Στις ... ο καταγγελλόμενος απάντησε με έγγραφο, καλώντας τον καταγγέλλοντα να του αποστείλει τον αριθμό του κινητού τηλεφώνου του, το πατρώνυμό του, καθώς επίσης και την ιδιότητά του, προκειμένου να γίνει διασταύρωση και ταυτοποίηση στοιχείων, και εν συνεχεία να ικανοποιήσει το αίτημα ενημέρωσης και διαγραφής. Ο καταγγέλλων γνωστοποίησε όλα εκείνα τα στοιχεία που ζήτησε, πλην της ιδιότητας, δηλώνοντας πως δεν είναι απαραίτητη για την ικανοποίηση των δικαιωμάτων του.

Στις ... ο καταγγελλόμενος απάντησε στον καταγγέλλοντα, αναφέροντας ότι διαθέτει στο αρχείο του πολιτικού γραφείου του, έγγραφη με το ονοματεπώνυμό του και το κινητό του τηλέφωνο, συνοδευόμενο με την ένδειξη: «Δημοσιογράφος Επαρχιακού ΜΜΕ» αλλά και τα στοιχεία επικοινωνίας της εφημερίδας στην οποία τότε εργαζόταν, όμως δεν παρέχει κάποιο στοιχείο για το πώς βρέθηκαν στην κατοχή του τα στοιχεία αυτά, ούτε αν διαθέτει τη συγκατάθεση του καταγγελλόντος. Επίσης, δηλώνει ότι, σε συνέχεια του αιτήματος του καταγγελλόντος, προέβη σε διαγραφή των εν λόγω στοιχείων του από το αρχείο του.

Η Αρχή, στη συνέχεια, στο πλαίσιο διερεύνησης της ανωτέρω καταγγελίας, απέστειλε στον καταγγελλόμενο το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/5304/08-09-2014 έγγραφο. Σε αυτό, η Αρχή υπενθύμιζε ότι στο παρελθόν, σε συνέχεια υποβληθέντων σχετικών καταγγελιών για αποστολή αζήτητης ηλεκτρονικής επικοινωνίας μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, του είχε ήδη αποστείλει το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/2852-1/26-04-2012 έγγραφό της αναφορικά με το νόμιμο τρόπο πραγματοποίησης πολιτικής επικοινωνίας με χρήση ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση, σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 1/2010 Οδηγία της. Τέλος, η Αρχή καλούσε τον καταγγελλόμενο, όπως ορίζει το άρθρο 12 του ν. 2472/1997, να ενημερώσει άμεσα τον καταγγέλλοντα για την ακριβή προέλευση των προσωπικών δεδομένων του, τα οποία τηρούσε μέχρι τις ... . Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με όσα δήλωνε

στην απάντησή του ο καταγγελλόμενος προς τον καταγγέλλοντα, διέγραψε τα προσωπικά του δεδομένα από τα αρχεία του ικανοποιώντας το δικαίωμα αντίρρησης, το οποίο ο καταγγέλλων είχε ασκήσει, ταυτόχρονα με το δικαίωμα πρόσβασης.

Με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/6776/07-11-2014 έγγραφο, ο καταγγελλόμενος ενημέρωσε την Αρχή σχετικά με την εξώδικη απάντησή του στον καταγγέλλοντα. Σε αυτή, τον ενημέρωνε ότι τα πολιτικά κόμματα κατά τις προεκλογικές περιόδους δίνουν τη δυνατότητα στους υποψηφίους τους για τα δημόσια αξιώματα να αξιοποιήσουν κατάλογο προσώπων φιλικά προσκείμενων σε αυτά προς εξυπηρέτηση της πολιτικής επικοινωνίας. Παρόμοια, το (κόμμα) Χ του διέθεσε κατάλογο στις προεκλογικές περιόδους στις οποίες ήταν υποψήφιος βουλευτής, μεταξύ αυτών το ... και το ... . Σ' αυτό τον κατάλογο δηλώνει ο καταγγελλόμενος ότι συμπεριλαμβάνονταν ονόματα προσώπων που είχαν αναπτύξει καθ' οιονδήποτε τρόπο φιλική σχέση είτε με το Χ είτε με στελέχη του, τα οποία υπηρέτησαν σε θέσεις ευθύνης της κεντρικής ή της περιφερειακής διοίκησης. Ο καταγγελλόμενος σημειώνει ότι προφανώς ο αριθμός κινητού του καταγγέλλοντος είχε προέλθει από αυτό τον κατάλογο, ενώ δεν υφίστατο άλλο προσωπικό αρχείο, αλλά χρησιμοποιούσε για την πολιτική του επικοινωνία μόνο τον κατάλογο του κόμματος. Τέλος, αναφέρει ότι ο εν λόγω κατάλογος που χρησιμοποίησε στις προηγούμενες προεκλογικές περιόδους έχει διαγραφεί, καθώς δεν δραστηριοποιείται πλέον στα κοινά.

Ο καταγγέλλων με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/6758/06-11-2014 έγγραφό του, όπως αυτό συμπληρώθηκε με τα υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/6759/06-11-2014 και Γ/ΕΙΣ/6760/06-11-2014 έγγραφα, δηλώνει ότι, επειδή η ανωτέρω απάντηση του καταγγελλόμενου δεν τον καλύπτει, επιμένει στην αρχική του προσφυγή ενώπιον της Αρχής βάσει του άρθρου 13 του ν. 2472/1997. Μάλιστα, ο καταγγέλλων επανήλθε με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/89/05-01-2017 έγγραφό του, υπενθυμίζοντας στην Αρχή την ανάγκη για την όσο δυνατόν ταχύτερη ολοκλήρωση της εξέτασης της προσφυγής του.

Με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/5051/30-06-2017 έγγραφο, ο Β εκλήθη ενώπιον της Αρχής στη συνεδρίαση της 12-07-2017, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, για να δώσει περαιτέρω διευκρινίσεις και να εκθέσει διεξοδικά τις απόψεις του επί της καταγγελίας.

Στη συνεδρίαση της Αρχής της 12-07-2017, παρέστη νομίμως, ως εκπρόσωπος του καταγγελλόμενου υπευθύνου επεξεργασίας, η Χρυσάνθη Αδαμακοπούλου με ΑΜΔΣΑ ... , η οποία εξέθεσε προφορικά τις απόψεις της και απάντησε σε ερωτήσεις των μελών του τμήματος. Στη συνέχεια, ο καταγγελλόμενος έλαβε προθεσμία και κατέθεσε εμπροθέσμως το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/5719/28-07-2017 υπόμνημα.

Στο υπόμνημα αυτό, ο καταγγελλόμενος υπεύθυνος επεξεργασίας αναφέρει

συνοπτικά τα εξής:

Στο πλαίσιο της πολιτικής του δραστηριότητας, εκτός από τις ομιλίες, συγκεντρώσεις, συνεντεύξεις και πάσης φύσεως πολιτικές εκδηλώσεις, είχε επιλέξει για το σκοπό της πολιτικής επικοινωνίας και την αποστολή μόνο ενός μηνύματος SMS πριν τις εκάστοτε εκλογές (βουλευτικές εκλογές 2000, 2004, 2007, 2009 και 2012). Η αποστολή αυτή γινόταν από το πολιτικό του γραφείο και οι παραλήπτες των εν λόγω μηνυμάτων SMS ήταν τα φυσικά πρόσωπα που περιλαμβάνονταν στο αρχείο που διατηρούσε στο πολιτικό του γραφείο. Το αρχείο αυτό αποτελείτο κατά κύριο λόγο από το αρχείο που του διέθετε το X με την αιτιολογία ότι τα φυσικά πρόσωπα που περιλαμβάνονταν εκεί είχαν παράσχει τη συγκατάθεσή τους στα αρμόδια όργανα του κόμματος (κυρίως τοπικές και νομαρχιακές οργανώσεις), ως μέλη ή φίλοι του X, να δέχονται μηνύματα πολιτικής επικοινωνίας σχετικά με τις δραστηριότητες του, καθώς και τις δραστηριότητες του καταγγελλόμενου ως υποψήφιου βουλευτή, εν ενεργεία βουλευτή και κοινοβουλευτικού εκπροσώπου και υπουργού του ίδιου κόμματος. Επίσης, στο ίδιο αρχείο περιλαμβάνονταν και προσωπικά δεδομένα φυσικών προσώπων, τα οποία είχαν ζητήσει να λαμβάνουν πολιτική επικοινωνία από τον καταγγελλόμενο, είτε προσερχόμενοι στο πολιτικό του γραφείο, είτε κατόπιν επαφής με τον ίδιο ή με τους συνεργάτες του.

Ειδικότερα, σημειώνει ότι τα προσωπικά δεδομένα του καταγγέλλοντος περιήλθαν σε αυτόν το έτος ... με τον ανωτέρω κατάλογο που του παρέδωσε το X, πριν τις βουλευτικές εκλογές του Σεπτεμβρίου του ... . Ο ίδιος κατάλογος, χωρίς αλλαγές, του παραδόθηκε και πριν τις βουλευτικές εκλογές του ... . Δηλώνει ότι γνωρίζει ότι πρόκειται για ένα αρχείο που έχει δημιουργηθεί με όλες τις νόμιμες διατυπώσεις, ενώ σημειώνει ότι είναι αδύνατον για κάθε Έλληνα που πολιτεύεται με οποιοδήποτε πολιτικό κόμμα σε βουλευτικές εκλογές να ελέγχει εάν το κόμμα με το οποίο πολιτεύεται και το οποίο του παρέχει το αρχείο του για πολιτική επικοινωνία, διαθέτει για κάθε εγγραφή προσωπικών δεδομένων την έγγραφη συναίνεση καθενός εγγεγραμμένου πολίτη.

Επίσης, ο καταγγελλόμενος υποστηρίζει ότι ο καταγγέλλων είχε επαγγελματική (σύμβουλος στην Περιφέρεια) και φιλική σχέση με το X, και αυτός ήταν ο λόγος που ενδιαφερόταν να λαμβάνει πληροφόρηση για τις δραστηριότητες του X και τις δικές του.

Συμπληρωματικά αναφέρει ότι ο ίδιος έχει επισκεφθεί την περιοχή τόσο με την ιδιότητα του κοινοβουλευτικού εκπροσώπου του X, όταν πραγματοποίησε περιοδεία στην Ήπειρο το ... , όσο και το ... ως υπουργός, οπότε και συναντήθηκε με τοπικούς υπηρεσιακούς φορείς, καθώς και το σύνολο των τοπικών φορέων και δημοσιογράφων Μ.Μ.Ε.. Συνεπώς, θεωρεί πως είναι εύλογο ότι, σε αυτές τις επισκέψεις του, ο καταγγέλλων

είτε ως δημοσιογράφος είτε ως σύμβουλος της Περιφέρειας ήρθε σε επαφή με τους συνεργάτες του και επαναβεβαίωσε το ενδιαφέρον του να λαμβάνει πολιτική επικοινωνία από αυτόν.

Σχετικά με την υποχρέωση γνωστοποίησης του εν λόγω αρχείου του, ο καταγγελλόμενος υπεύθυνος επεξεργασίας, δηλώνει ότι απαλλάσσεται από την υποχρέωση αυτή, βάσει του άρθρου 7^Α παρ. 1 στοιχ. γ' ν. 2472/1997.

Ο καταγγελλόμενος, επίσης, δηλώνει ότι στο παρελθόν άσκησε την πολιτική του επικοινωνία με σεβασμό στη σχετική νομοθεσία και τις ειδικότερες Οδηγίες της Αρχής. Σημειώνει δε ότι αυτό αποδεικνύεται και από το γεγονός ότι ουδέποτε υπήρξε οποιαδήποτε καταγγελία από τα χιλιάδες φυσικά πρόσωπα που ήταν αποδέκτες της πολιτικής του επικοινωνίας, ενώ η Αρχή ουδέποτε του κοινοποίησε άλλη καταγγελία σε βάρος του ή ενημερώθηκε σχετικά.

Η Αρχή, μετά από εξέταση των προαναφερομένων στοιχείων εξέταση και μνεία των λεχθέντων κατά τη συνεδρίαση της 12-07-2017, άκουσε τον εισηγητή και τις διευκρινίσεις του βοηθού εισηγητή, ο οποίος στη συνέχεια αποχώρησε πριν από τη διάσκεψη και τη λήψη απόφασης, και κατόπιν διεξοδικής συζήτησης,

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

1. Το άρθρο 2 του ν. 2472/1997 ορίζει ότι «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα» είναι «κάθε πληροφορία που αναφέρεται στο υποκείμενο των δεδομένων». «Υποκείμενο των δεδομένων» είναι «το φυσικό πρόσωπο στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα, και του οποίου η ταυτότητα είναι γνωστή ή μπορεί να εξακριβωθεί, δηλαδή μπορεί να προσδιορισθεί αμέσως ή εμμέσως, ιδίως βάσει αριθμού ταυτότητας ή βάσει ενός ή περισσότερων συγκεκριμένων στοιχείων που χαρακτηρίζουν την υπόστασή του από άποψη φυσική, βιολογική, ψυχική, οικονομική, πολιτιστική, πολιτική ή κοινωνική». Στο πλαίσιο αυτό, η διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ενός φυσικού προσώπου αποτελεί προσωπικό δεδομένο, αφού μπορεί να λειτουργήσει ως στοιχείο έμμεσης αναγνώρισης του κατόχου της, επιτρέποντας την επικοινωνία με αυτόν, ενώ σε αρκετές περιπτώσεις φέρει ακόμα και στοιχεία του ονόματος του κατόχου. Επισημαίνεται δε ότι, σύμφωνα και με τη Γνώμη 4/2007 της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 της Ε.Ε. σχετικά με την έννοια των προσωπικών δεδομένων, ειδικά κατά τη λειτουργία ηλεκτρονικών υπηρεσιών, στοιχεία έμμεσης αναγνώρισης, όπως η διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, μπορούν επαρκώς σε ορισμένες περιπτώσεις να διακρίνουν ένα άτομο από άλλα στο πλαίσιο ενός συγκεκριμένου

συνόλου, ακόμα και αν δεν έχει γίνει η εξακρίβωση του ονόματός του. Σύμφωνα με το άρθρο 2 στοιχ. ζ) ν. 2472/1997, ως “υπεύθυνος επεξεργασίας”, ορίζεται κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που καθορίζει τον σκοπό και τον τρόπο επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

2. Το άρθρο 4 του ν. 2472/1997 ορίζει ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για να τύχουν νόμιμης επεξεργασίας πρέπει : α) να συλλέγονται κατά τρόπο θεμιτό και νόμιμο για καθορισμένους, σαφείς και νόμιμους σκοπούς και να υφίστανται θεμιτή και νόμιμη επεξεργασία ενόψει των σκοπών αυτών; β) να είναι συναφή, πρόσφορα, και όχι περισσότερα από όσα κάθε φορά απαιτείται εν όψει των σκοπών της επεξεργασίας; γ) να είναι ακριβή και, εφόσον χρειάζεται, να υποβάλλονται σε ενημέρωση; δ) να διατηρούνται σε μορφή που να επιτρέπει τον προσδιορισμό της ταυτότητας των υποκειμένων τους μόνο κατά τη διάρκεια της περιόδου που απαιτείται για την πραγματοποίηση των σκοπών της συλλογής τους και της επεξεργασίας τους.

3. Όταν ο σκοπός της επεξεργασίας είναι η απευθείας εμπορική προώθηση προϊόντων και υπηρεσιών για διαφημιστικούς σκοπούς με χρήση αυτόματων συστημάτων κλήσης, τυγχάνει εφαρμογής το ειδικότερο άρθρο 11 ν. 3471/2006 για την προστασία των προσωπικών δεδομένων στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες. Ειδικότερα, σύμφωνα με την παρ. 1 του παραπάνω άρθρου, *«η χρησιμοποίηση αυτόματων συστημάτων κλήσης, ιδίως με χρήση συσκευών τηλεομοιοτυπίας (φαξ) ή ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, και γενικότερα η πραγματοποίηση μη ζητηθεισών επικοινωνιών με οποιοδήποτε μέσο ηλεκτρονικής επικοινωνίας χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση, για σκοπούς απευθείας εμπορικής προώθησης προϊόντων ή υπηρεσιών και για κάθε είδους διαφημιστικούς σκοπούς, επιτρέπεται μόνο αν ο συνδρομητής συγκατατεθεί εκ των προτέρων ρητώς»*.

4. Σύμφωνα με το άρθρο 6 ν. 2472/1997, ο υπεύθυνος επεξεργασίας υποχρεούται να γνωστοποιήσει εγγράφως στην Αρχή, τη σύσταση και λειτουργία αρχείου ή την έναρξη της επεξεργασίας.

5. Σύμφωνα με το άρθρο 12 ν. 2472/1997, καθένας έχει δικαίωμα να γνωρίζει εάν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που τον αφορούν αποτελούν ή αποτέλεσαν αντικείμενο επεξεργασίας. Προς τούτο, ο υπεύθυνος επεξεργασίας, έχει υποχρέωση να του απαντήσει

εγγράφως. Το υποκείμενο των δεδομένων έχει δικαίωμα να ζητεί και να λαμβάνει από τον υπεύθυνο επεξεργασίας, χωρίς καθυστέρηση και κατά τρόπο εύληπτο και σαφή πληροφορίες, που περιλαμβάνουν όλα τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν, καθώς και την προέλευσή τους, τους σκοπούς της επεξεργασίας, τους αποδέκτες ή τις κατηγορίες αποδεκτών. Εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν απαντήσει εντός δεκαπέντε (15) ημερών ή εάν η απάντησή του δεν είναι ικανοποιητική, το υποκείμενο των δεδομένων έχει δικαίωμα να προσφύγει στην Αρχή. Στην περίπτωση κατά την οποία ο υπεύθυνος επεξεργασίας αρνηθεί να ικανοποιήσει το αίτημα του ενδιαφερόμενου, κοινοποιεί την απάντησή του στην Αρχή και ενημερώνει τον ενδιαφερόμενο ότι μπορεί να προσφύγει σε αυτήν.

6. Η Αρχή έχει εκδώσει την υπ' αριθμ. 1/2010 Οδηγία για την πολιτική επικοινωνία, η οποία εφαρμόζεται στα πολιτικά κόμματα, βουλευτές, ευρωβουλευτές, παρατάξεις και κατόχους αιρετών θέσεων στην τοπική αυτοδιοίκηση ή υποψηφίους στις βουλευτικές εκλογές, ανεξαρτήτως της χρονικής περιόδου που αυτή πραγματοποιείται, προεκλογικής ή κατά τη διάρκεια της περιόδου εκλογής. Η Οδηγία ορίζει ότι κάθε δράση πολιτικής επικοινωνίας πρέπει να είναι σύμφωνη με τις γενικές αρχές που διέπουν την επεξεργασία (συλλογή, χρήση, διαβίβαση κλπ) των προσωπικών δεδομένων, καθώς και με τις ειδικές διατάξεις που αφορούν στην επεξεργασία προσωπικών δεδομένων για το σκοπό της διαφήμισης. Συνεπώς, εξειδικεύει τους κανόνες στον τομέα της πολιτικής επικοινωνίας βάσει της νομοθετικής διάταξης του άρθρου 11 ν. 3471/2006. Για παράδειγμα ως παρόμοια επαφή που θα επέτρεπε την αποστολή μηνυμάτων, υπό την προϋπόθεση ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας δίνει τη δυνατότητα άσκησης του δικαιώματος αντίρρησης, νοείται κάθε επαφή χωρίς να είναι απαραίτητος ο πολιτικός της χαρακτήρας, π.χ. η πρόσκληση και συμμετοχή σε κάποια εκδήλωση ή δράση, όχι όμως η προηγούμενη επαγγελματική επαφή. Σύμφωνα με το άρθρο 4 της εν λόγω Οδηγίας, η χρήση ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας προϋποθέτει, σύμφωνα με το άρθρο 11 παρ. 1 ν. 3471/2006, την προηγούμενη συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων. Η λήψη της συγκατάθεσης είναι απαραίτητη ακόμα και όταν ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει στη διάθεσή του τα ηλεκτρονικά στοιχεία επικοινωνίας από νόμιμες πηγές, όπως για παράδειγμα τους τηλεφωνικούς αριθμούς από τον τηλεφωνικό κατάλογο. Η παράγραφος 5 του άρθρου 5 της ίδιας Οδηγίας ορίζει προϋποθέσεις, υπό τις οποίες επιτρέπεται η χρήση των στοιχείων επικοινωνίας για πολιτική επικοινωνία με αποστολή μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, σύντομων γραπτών μηνυμάτων (SMS) και μηνυμάτων πολυμέσων (MMS), ακόμα και χωρίς την προηγούμενη συγκατάθεση των υποκειμένων. Ωστόσο, ακόμα κι αν ίσχυε η εξαίρεση αυτή, θα πρέπει ο υπεύθυνος

επεξεργασίας να παρέχει στο υποκείμενο των δεδομένων τη δυνατότητα να ασκεί το δικαίωμα αντίρρησης με τρόπο εύκολο και σαφή, και αυτό σε κάθε μήνυμα πολιτικής επικοινωνίας.

7. Στην υπό εξέταση περίπτωση, ο καταγγελλόμενος υπεύθυνος επεξεργασίας πραγματοποίησε αποστολή σύντομου γραπτού μηνύματος μέσω κινητού τηλεφώνου (SMS) για σκοπούς πολιτικής επικοινωνίας, χωρίς να έχει εξασφαλίσει την προηγούμενη συγκατάθεση του παραλήπτη του μηνύματος, εν προκειμένω του καταγγέλλοντος. Ο καταγγελλόμενος δεν προσκόμισε στοιχεία τα οποία να αποδεικνύουν ότι ο καταγγελλόμενος είχε χορηγήσει την προηγούμενη συγκατάθεσή του, ή να αποδεικνύουν ότι τα στοιχεία επικοινωνίας (αριθμός κινητού τηλεφώνου) συλλέχθηκαν νομίμως στο πλαίσιο προηγούμενης επαφής με το υποκείμενο. Περαιτέρω, ο καταγγελλόμενος δεν παρείχε στο επίμαχο μήνυμα πολιτικής επικοινωνίας τη δυνατότητα στο υποκείμενο να ασκήσει το δικαίωμα αντίρρησης.

Επιπλέον, δεν απέδειξε την πηγή των στοιχείων του καταγγέλλοντος, καθώς αναφέρει ότι αυτά είτε προέρχονταν από το κόμμα με το οποίο ήταν υποψήφιος είτε είχαν συλλεγεί από συνεργάτες του πολιτικού του γραφείου απευθείας από τον ίδιο τον καταγγελλόμενο. Όφειλε, όταν του διαβιβάστηκαν, όπως αναφέρει, τα στοιχεία, να έχει ελέγξει ή να έχει εξασφαλίσει ότι είχαν αρχικώς συλλεγεί νομίμως. Λόγω του γεγονότος ότι δεν γνώριζε με σιγουριά την πηγή των δεδομένων, δεν κατέστη εφικτή η προσήκουσα ικανοποίηση του δικαιώματος πρόσβασης του υποκειμένου, σε ό,τι αφορά στην προέλευση των δεδομένων του.

Επίσης, ο ισχυρισμός του καταγγελλόμενου ότι δεν υπήρξαν καταγγελίες στο παρελθόν σχετικά με τον τρόπο που πραγματοποιούσε την πολιτική επικοινωνία είναι αβάσιμος, καθώς είχαν υποβληθεί στην Αρχή καταγγελίες για αποστολή αζήτητης ηλεκτρονικής επικοινωνίας μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, για τις οποίες είχε ενημερωθεί με έγγραφο της Αρχής, στο οποίο γινόταν αναφορά και στο περιεχόμενο της υπ' αριθμ. 1/2010 Οδηγίας.

Η περίπτωση του αρχείου που τηρούσε ο καταγγελλόμενος υπεύθυνος επεξεργασίας για το σκοπό της πολιτικής επικοινωνίας δεν εμπίπτει στην περίπτωση του άρθρου 7^A παρ. 1 στοιχ. γ' ν. 2472/1997 και για το λόγο αυτό όφειλε να το έχει γνωστοποιήσει στην Αρχή. Σημειώνεται ότι ο καταγγελλόμενος δήλωσε ότι το αρχείο δεν υφίσταται πλέον και το έχει διαγράψει.

Καθώς η συγκεκριμένη υπό εξέταση περίπτωση δεν εμπίπτει στην εξαίρεση της παρ. 3 άρθρου 11 ν. 3471/2006, η πραγματοποιούμενη επεξεργασία συνιστά αζήτητη ηλεκτρονική επικοινωνία χωρίς τη συγκατάθεση του παραλήπτη (spam) και παραβιάζει την παρ. 1 άρθρου 11 του ίδιου νόμου και αιτιολογεί την, κατ' εφαρμογή της διατάξεως του άρθρου 21 παρ. 1 εδαφ. α' ν. 2472/1997, επιβολή των διοικητικών κυρώσεων, λαμβάνοντας υπόψη τη βαρύτητα της παράβασης αλλά και το γεγονός ότι ο καταγγελλόμενος δεν ασχολείται πλέον ενεργά με την πολιτική.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Αρχή λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, επιβάλλει προειδοποίηση στον Β, ως υπεύθυνο επεξεργασίας, για:

α) παράνομη επεξεργασία προσωπικών δεδομένων για τον σκοπό της πολιτικής επικοινωνίας μέσω της αποστολής αζήτητης ηλεκτρονικής επικοινωνίας (παραβίαση του άρθρου 11 ν. 3471/2006), και

β) μη προσήκουσα ικανοποίηση του προβλεπόμενου από το άρθρο 12 ν. 2472/1997 δικαιώματος πρόσβασης των υποκειμένων των προσωπικών δεδομένων τα οποία επεξεργάζεται.

Επίσης, η Αρχή απευθύνει κατά το αρ. 19 παρ. γ ν. 2472/1997 σύσταση για τη μη υποβολή γνωστοποίησης για το αρχείο που τηρούσε για το σκοπό της πολιτικής επικοινωνίας.

Ο Αναπληρωτής Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Γεώργιος Μπατζαλέξης

Ειρήνη Παπαγεωργοπούλου